

Fakulteten för hälsa, natur- och teknikvetenskap

Studieplan för utbildning på forskarnivå i Omvårdnad

(Doctoral studies in Nursing)

Beslut om inrättande

Studieplanen är fastställd av fakultetsnämnden vid Fakulteten för hälsa, natur- och teknikvetenskap 2023-10-26 att gälla från och med 2023-10-26.

Allmänna bestämmelser för utbildning på forskarnivå finns i Högskolelagen och Högskoleförordningen. Utbildning på forskarnivå vid Karlstads universitet ges i den omfattning som tillgängliga resurser medger.

1. Allmänt

Ämnet omvårdnad som vetenskaplig disciplin studerar frågor om hälsa och vård, har en patientnära och klinisk förankring och förser det praktiska fältet med evidensbaserad kunskap. Forskningen bedrivs både som grund- och tillämpad forskning med syfte att utveckla teorier, metoder och tillämpningar inom ämnet omvårdnad. Forskning inom omvårdnad vid Karlstads universitet bedrivs inom ämnets tematiseringar: Modeller och innovationer för säker vård, Hantering av komplexa ohälsotillstånd och Kompetens och professionsutveckling inom omvårdnad.

Forskarutbildningen i omvårdnad ska förbereda doktoranden för fortsatt vetenskapligt arbete och att självständigt kunna genomföra forskning inom ramen för olika tjänster vid högskola/universitet, andra myndigheter eller inom olika vårdverksamheter.

Forskarutbildningsämnet är knutet till universitetets forskarskola inom hälsoområdet Forskarskolan hälsa. Forskarskolan är samlingspunkt för doktorander som i vid mening intresserar sig för området hälsa. Forskarskolan erbjuder en kreativ forskarutbildningsmiljö i ett större sammanhang än vad ett enskilt ämne kan erbjuda. Aktiviteter inom forskarskolan stärker kvalitet och innehåll i handledning och utbildning. Forskarutbildningskurser utvecklas och erbjuds kontinuerligt inom forskarskolan. Dessutom anordnas tvärvetenskapliga seminarier och workshops.

I enlighet med Karlstads universitets policy för jämställdhet skall genusperspektivet beaktas i utbildningen på forskarnivå. Doktoranden skall även få insikter om mångvetenskapliga arbetssätt och erfarenheter av möten över traditionella ämnesgränser.

2. Utbildningens mål

Allmänna mål för utbildning på forskarnivå beträffande kunskap och förståelse, färdighet och förmåga, samt värderingsförmåga och förhållningssätt anges i Examensordningen (Högskoleförordning, bilaga 2):

Licentiatexamen

Kunskap och förståelse

För licentiatexamen skall doktoranden visa kunskap och förståelse inom forskningsområdet, inbegripet aktuell specialistkunskap inom en avgränsad del av detta samt fördjupad kunskap i

vetenskaplig metodik i allmänhet och det specifika forskningsområdets metoder i synnerhet.

Färdighet och förmåga

För **licentiatexamen** skall doktoranden

- visa förmåga att kritiskt, självständigt och kreativt och med vetenskaplig noggrannhet identifiera och formulera frågeställningar, att planera och med adekvata metoder genomföra ett begränsat forskningsarbete och andra kvalificerade uppgifter inom givna tidsramar och därigenom bidra till kunskapsutvecklingen samt att utvärdera detta arbete,
- visa förmåga att i såväl nationella som internationella sammanhang muntligt och skriftligt klart presentera och diskutera forskning och forskningsresultat i dialog med vetenskapssamhället och samhället i övrigt, och
- visa sådan färdighet som fordras för att självständigt delta i forskning och utvecklingsarbete och för att självständigt arbeta i annan kvalificerad verksamhet.

Värderingsförmåga och förhållningssätt

För **licentiatexamen** skall doktoranden

- visa förmåga att göra forskningsetiska bedömningar i sin egen forskning,
- visa insikt om vetenskapens möjligheter och begränsningar, dess roll i samhället och människors ansvar för hur den används, och
- visa förmåga att identifiera sitt behov av ytterligare kunskap och att ta ansvar för sin kunskapsutveckling.

Doktorsexamen

Kunskap och förståelse

För **doktorsexamen** skall doktoranden

- visa brett kunnande inom och en systematisk förståelse av forskningsområdet samt djup och aktuell specialistkunskap inom en avgränsad del av forskningsområdet, och
- visa förtrogenhet med vetenskaplig metodik i allmänhet och med det specifika forskningsområdets metoder i synnerhet.

Färdighet och förmåga

För **doktorsexamen** skall doktoranden

- visa förmåga till vetenskaplig analys och syntes samt till självständig kritisk granskning och bedömning av nya och komplexa företeelser, frågeställningar och situationer,
- visa förmåga att kritiskt, självständigt, kreativt och med vetenskaplig noggrannhet identifiera och formulera frågeställningar samt att planera och med adekvata metoder bedriva forskning och andra kvalificerade uppgifter inom givna tidsramar och att granska och värdera sådant arbete,
- med en avhandling visa sin förmåga att genom egen forskning väsentligt bidra till kunskapsutvecklingen,

- visa förmåga att i såväl nationella som internationella sammanhang muntligt och skriftligt med auktoritet presentera och diskutera forskning och forskningsresultat i dialog med vetenskapssamhället och samhället i övrigt,
- visa förmåga att identifiera behov av ytterligare kunskap, och
- visa förutsättningar för att såväl inom forskning och utbildning som i andra kvalificerade professionella sammanhang bidra till samhällets utveckling och stödja andras lärande.

Värderingsförmåga och förhållningssätt

För **doktorsexamen** skall doktoranden

- visa intellektuell självständighet och vetenskaplig redlighet samt förmåga att göra forskningsetiska bedömningar, och
- visa fördjupad insikt om vetenskapens möjligheter och begränsningar, dess roll i samhället och människors ansvar för hur den används.

3. Behörighet

Behörig att antas till utbildning på forskarnivå är den som uppfyller villkor för såväl grundläggande som särskild behörighet och som har sådan förmåga i övrigt som behövs för att tillgodogöra sig utbildningen.

3.1 Grundläggande behörighet

Grundläggande behörighet har den som har avlagt en examen på avancerad nivå, fullgjort kursfordringar om minst 240 högskolepoäng, varav minst 60 högskolepoäng på avancerad nivå, eller som på annat sätt inom eller utom landet har förvärvat i huvudsak motsvarande kunskaper. Fakultetsnämnden får för en enskild sökande medge undantag från kravet på grundläggande behörighet om det finns särskilda skäl. (Högskoleförordningen, 7 kap. §39).

3.2 Särskild behörighet

Särskild behörighet att antas till forskarutbildningen i omvårdnad har den som avlagt examen i omvårdnad på avancerad nivå och fullgjort kursfordringar i ämnet/huvudområdet omvårdnad om minst 120 högskolepoäng, varav minst 30 högskolepoäng på avancerad nivå där det ingår ett självständigt arbete (examensarbete) omfattande minst 15 högskolepoäng. Särskild behörighet har också den som i annan ordning inom eller utom landet har förvärvat motsvarande kunskaper.

4. Antagning

Antagning till utbildning på forskarnivå sker i enlighet med Antagningsordning vid Karlstads universitet.

5. Urval

Urval bland behöriga sökande till utbildningen på forskarnivå görs med hänsyn till den bedömda förmågan att framgångsrikt bedriva sådan utbildning. Urvalet baseras bl.a. på den sökandes forskningsinriktning och dess relevans för ämnets forskning, samt tillgänglig handledarkapacitet och sökandes avsikt att närvara och delta i ämnets forskningsmiljö.

6. Utbildningens innehåll och uppläggning

Utbildningen på forskarnivå kan genomföras med sikte på licentiatexamen eller doktorsexamen. Licentiatexamen innebär en utbildningstid på två år, motsvarande 120 högskolepoäng. Doktorsexamen innebär en utbildningstid på fyra år, motsvarande 240 högskolepoäng. Utbildningen innehåller dels en kursdel och dels ett självständigt arbete (vetenskaplig uppsats respektive vetenskaplig avhandling).

För licentiatexamen omfattar kursdelen minst 30 högskolepoäng och den vetenskapliga uppsatsen minst 90 högskolepoäng.

För doktorsexamen omfattar kursdelen minst 60 högskolepoäng och doktorsavhandlingen minst 180 högskolepoäng.

Ett mittseminarium (50 % seminarium) ska genomföras för varje doktorand som planerar att avlägga doktorsexamen och bör ske när ungefär halva forskarutbildningen är genomförd, dvs motsvarande två års heltidsstudier. Mittseminariet är ingen examination, utan syftar till att kontrollera hur avhandlingsarbetet framskrider och att vara rådgivande och vägledande inför fortsatt avhandlingsarbete. Syftet är också att kontrollera att lärandemålen för utbildning på forskarnivå i omvårdnad är på god väg att uppnås. Två sakkunniga granskare utses varav minst en med docentkompetens. Minst en sakkunnig ska vara från annat lärosäte och minst en ska företräda ämnet omvårdnad. En jävsdeklaration ska fyllas i av de utsedda granskarna, som inte ska en koppling till den forskarstuderande eller hens handledare.

Ett slutseminarium (90 % seminarium) ska genomföras för varje doktorand som planerar att avlägga doktorsexamen och bör ske efter ungefär 90 % av genomförd forskarutbildning, dvs när cirka 5 månaders studier på heltid återstår. Syftet är att kvalitetsgranska avhandlingen och att granska hur delarbeten och ramberättelse och bildar en helhet. Granskningen ska ske av två vetenskapligt kompetenta granskare i ämnet varav minst en med docentkompetens i Omvårdnad eller motsvarande. En av granskarna kan vara extern. Granskarna ska inte tidigare ha varit involverade i avhandlingsarbetet.

6.1 Kurser

Kurser och andra poänggivande moment ska ge bredare insikter i ämnet som komplement till den specialistkompetens som erhålls i arbetet med den vetenskapliga uppsatsen respektive den vetenskapliga avhandlingen. Valet av forskarutbildningskurser och andra poänggivande moment utgår från doktorandens forskningsinriktning och väljs i samråd med handledare och examinator, dessa ska anges i den individuella studieplanen.

För licentiatexamen

Obligatoriska kurser:

- Vetenskapsteori för doktorander, 4,5 hp
- Forskningsetik för doktorander, grundkurs 3 hp
- Forskningsetik för doktorander, forskning som avser människor 2,5 hp

Ämnesspecifika kurser/poänggivande moment:

- Valfria forskarutbildningskurser inom omvårdnad, 9,5 hp
- Valfri kurs i kvantitativ alternativt kvalitativ metod, 7,5 hp
- Seminarier och presentation av egen forskning på vetenskaplig konferens, 3 hp

För doktorsexamen

Obligatoriska kurser:

- Vetenskapsteori för doktorander, 4,5 hp
- Forskningsetik för doktorander, grundkurs 3 hp
- Forskningsetik för doktorander, forskning som avser människor 2,5 hp
- Att kommunicera vetenskap, 4,5 hp
- Hälsa ur ett flervetenskapligt perspektiv, 7,5 hp

Ämnesspecifika kurser/poänggivande moment:

- Valfria forskarutbildningskurser inom omvårdnad, 16,5 hp
- Valfri kurs i kvantitativ metod, 7,5 hp
- Valfri kurs i kvalitativ metod, 7,5 hp
- Seminarier och presentation av egen forskning på vetenskaplig konferens, 6,5 hp

6.2 Licentiatuppsats och doktorsavhandling

Deltagare i utbildning på forskarnivå ska utarbeta en vetenskaplig uppsats för licentiatexamen och/eller en vetenskaplig avhandling för doktorsexamen. Licentiatuppsats och doktorsavhandling kan antingen vara vetenskapligt sammanhängande verk, det vill säga monografi, eller sammanläggningsuppsats respektive sammanläggningsavhandling. Det senare alternativet förordas. Licentiatuppsatsen försvaras vid ett licentiatseminarium och doktorsavhandlingen försvaras vid en offentlig disputation. I övrigt hänvisas till gällande regelverk vid Karlstads universitet: Regler för utbildning på forskarnivå. Ämnet för licentiatuppsatsen eller doktorsavhandlingen väljs i samråd med handledare och examinator och ska rymmas inom ämnets forskningsmiljö. Den vetenskapliga uppsatsen för licentiatexamen/den vetenskapliga avhandlingen för doktorsexamen kan skrivas på engelska, svenska, danska eller norska. Vetenskapliga delarbeten ska skrivas på engelska.

6.3Handledning

Den som antagits till utbildning på forskarnivå har rätt till handledning enligt gällande antagningsordning för utbildning på forskarnivå vid Karlstads universitet.

6.4 Individuell studieplan

Vid studiernas början ska doktoranden i samråd med sina handledare upprätta en individuell studieplan inom 6 månader. Studieplanen ska innehålla en tidsmässigt realistisk planering för utbildningen på forskarnivå samt för handledning. Planen ska också innehålla en projektbeskrivning samt aktuella forskningsetiska överväganden. Projektbeskrivningen kvalitetsgranskas av representanter från ämnet vid ett seminarium inom sex månader från studiernas början.

För den individuella studieplanen används det formulär eller det system som universitetet beslutar. Den individuella studieplanen ska kontinuerligt (minst

en gång per år) följas upp tillsammans med examinator. Om uppföljningen föranleder förändring i tids- eller projektplan ska den individuella studieplanen revideras.

Måluppfyllelsen i forskarutbildningen ska kontrolleras vid två tillfällen under utbildningens gång. Efter ett år formuleras en individuell målmatrix, vilken fogas till den forskarstuderandes individuella studieplan som en bilaga.

Ett år före det planerade datumet för licentiatexamen och två år före det planerade datumet för doktorsexamen och utvärderas utfallet i den individuella målmatrixen i samband med uppföljningen av den individuella studieplanen. Om utvärderingen utvisar att måluppfyllelsen inte är tillfyllest, revideras planeringen av de fortsatta studierna, så att uppfyllelsen av de nationella målen vid examinationen säkerställs. En reviderad målmatrix bifogas den reviderade individuella studieplanen.

6.5 Examination

Examination av kurser sker enligt gällande kursplaner. Licentiatuppsats och doktorsavhandling examineras enligt högskoleförordningen (Kap. 6, § 32-35), samt gällande regelverk vid Karlstads universitet.